

Програма на Европската Унија за транзициска помош и институционален развој ТАИБ 2010

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

Долгорочна програма за обуки Технички Извештај бр. 8-2

Финална верзија, датум 10.05.2016

EuropeAid/134079/D/SER/MK

Проектот е финансиран од
Европската унија

RAMBOLL

Проектот го спроведува Рамболл и
неговите конзорциумски партнери

**ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА
ЛОКАЛНО НИВО**

Подготвено од: Томас Јоргенсен
Проверено од: Иан Маклеан и Фана Христовска
Одобрено од: Раул Дауса
Опис: Технички извештај бр. 8-2 – Долгорочна програма за обуки

Реф: EuropeAid/134079/D/SER/MK

Содржината на овој извештај е единствена одговорност на Ramboll Данска А/С и партнерите на конзорциумот и на никаков начин не ги рефлектира гледиштата на Европската Унија.

Ramboll
Hannemanns Allé 53
DK-2300 Copenhagen S
Denmark
T +45 5161 1000
F +45 5161 1001
www.ramboll.com
F +45 5161 1001
www.ramboll.com

СОДРЖИНА

1. ВОВЕД	1
2. ОБРАЗЛОЖЕНИЕ	2
3. ПРИНЦИПИ	4
3.1 Цел и намена	5
3.2 Долгорочна Програма за Обуки – очекувани резултати	5
3.3 Ризици	6
4. ПРИСТАП	8
4.1 Севкупен пристап	8
4.2 Целни групи	11
5. СПРОВЕДУВАЊЕ	12
5.1 Улоги и одговорности	12
5.2 Аранжмани за спроведување	13
5.2.1 Планирање	13
5.2.2 Логистички аранжмани	14
5.2.3 Менторирање/подучување, обуки на работно место	14
5.2.4 Формални обуки	14
5.2.5 Технички работилници	15
5.2.6 Обучувачи, модератори на обуките	15
5.2.7 Финансиски импликации	15
6. РЕЗИМЕ НА ОБУКИТЕ – ПРАВНА ТЕМАТИКА	17
7. РЕЗИМЕ НА ОБУКИТЕ – СПЕЦИЈАЛИЗИРАНА ТЕМАТИКА	18
8. РАСПОРЕД НА НАСТАНИ ЗА ОБУКИ – 2016/2017	20
9. РАСПОРЕД НА НАСТАНИ ЗА ОБУКИ – 2017/2018	21
10. РАСПОРЕД НА НАСТАНИ ЗА ОБУКИ – 2018/2019	22
11. ЕВАЛУАЦИЈА НА ОБУКИТЕ	23

РЕЗИМЕ НА ПРОЕКТОТ

Име на програмата	Инструмент на Европската унија за техничка помош и институционална надградба, Програма - ТАИБ 2010		
Име на проектот	Зајакнување на капацитетите за спроведување на законодавството за животна средина на локално ниво		
Референтен број:	EuropeAid/134079/D/SER/MK		
Број на договор	11-41299/1		
Траење на проектот	Јануари 2015 – Јули 2016		
Почеток на проектот (Датум на состанок за отпочнување на проектот)	20-ти јануари 2015 (22-ријануари 2015)		
Датум на затворање на проектот	20-ти Јули 2016		
Име:	Јадранка Иванова, Виш проектен соработник	Радица Коцева, Раководител на ЦФЦД	Раул Дауса, Проектен директор
Улога:	Корисник	Договорен орган	Изведувач
Адреса:	МЖСПП Бул. "Гоце Делчев" бр.18 (зграда на МРТВ 10-ти кат) 1000 Скопје, Република Македонија	ЦФЦД Министерство за финансии, Даме Груев бр.14, 1000 Скопје, Република Македонија	Ramboll Hannemanns Allé 53, 23000 Copenhagen, Denmark
Телефон:	+389 75 250 234		+45 5161 6646
Факс:	+ 389 2 3220 165	+389-2-3231-219	+45 4598 8510
E-mail:	j.ivanova@moepp.gov.mk; jadrankaivanova@hotmail.com	radica.koceva@finance.gov.mk	RD@ramboll.dk
Контакт лице:	Јадранка Иванова	Радица Коцева	Раул Дауса
Општа цел	Општата цел на проектот е да се придонесе кон заштитата на животната средина, следењето и имплементацијата на националното законодавство за животната средина на централно и на локално ниво.		
Цел	Целта на овој проект е: <ul style="list-style-type: none"> • Да се зајакнат капацитетите на ЕЛС за имплементација на законодавството од областа на животната средина. • Да се подобри координацијата меѓу централната и локалната власт во спроведувањето на законодавството за животна средина. 		
Очекувани резултати	РЕЗУЛТАТ 1 - Зајакнување на административните капацитети		

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

	<ul style="list-style-type: none"> • Проценка на општинските административните капацитети за спроведување на законодавството за животната средина и проценка на нивните законски надлежности за животната средина. • Програма за Реформа и зајакнување на административните капацитети за спроведување на законодавството за животна средина на локално ниво придружено со подготвена листа на правни документи кои го поддржуваат спроведувањето на законодавството за животна средина на локално ниво. • Одобрена долгорочна и краткорочна програма за обука и обезбедување на обуки предвидени во согласност со краткорочна програма; • Зајакнување на административниот капацитет за спроведување на законодавството за животна средина на централно и локално ниво; <p>РЕЗУЛТАТ 2 - Подготвени правни документи за животна средина кои придонесуваат за имплементација на законодавството за животната средина на локално ниво.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подготвени правни документи (прирачници, упатства, листи за проверка, процедури или други) и доколку е потребно правни акти за спроведување на избраното законодавство за животната средина под надлежност на ЕЛС, вклучувајќи Упатство за оценка на елаборати за заштита на животната средина на локално ниво, според член 24 од Законот за животна средина; • Подготвени упатства за подготовка на инфраструктурни проекти финансирани од ЕУ, • Подготвена програма за подигање на јавната свест за животната средина на локално ниво; • Подготовка и изведба на надградба на дизајнираниот софтвер и развој на Програма за воспоставување на систем за собирање на податоци, известување и информации за избраните ЕЛС ги подготвува и спроведува. <p>РЕЗУЛТАТ 3 – Спроведување на усвоените правни документи на животната средина на локално ниво:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на избраните (најприоритетните) мерки од Програмата за реформа и зајакнување на административните капацитети за спроведување на барањата за животната средина на локално ниво; • Обезбедени обуки за развој и имплементација на Локални акциони планови за животна средина за 40 лица, обезбедување на препораки за подобрување на процесите поврзани со Локалните акциони планови за животна средина (LEAP-и) и мониторирање на спроведувањето на Локалните акциони планови за животна средина (LEAP-и) во избраните ЕЛС. • Спроведување на законодавството за животна средина на локално ниво главно се однесува на квалитетот на воздухот,
--	---

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

	водата и ИСКЗ секторот со фокус на прашањата кои треба да се земат предвид при издавање на дозволи за Б инсталации (следење на квалитетот на воздухот и бучавата, оценка на влијанието врз животната средина преку елаборат за заштита на животната средина), како и обезбедување на подобрени и спроводливи прирачници и листи за проверка.								
Клучни активности	<ul style="list-style-type: none"> Активност 1 – Подготовка и спроведување на план за вклучување на засегнатите страни/партнерите Активност 2 - Проценка на законските барања за спроведување на активности за заштита на животната средина во ЕЛС и проценка за административните капацитети за развој и спроведување на Програмата за Реформа Активност 3 – Спроведување на активности за зајакнување на административниот капацитет во ЕЛС Активност 4 - Јакнење на капацитетите за изработката и спроведувањето на Локалните акциони планови за животната средина. Активност 5 - Изработка и спроведување на Програма за обука Активност 6 – Подигнување на јавната свест и процесите за управување со информации 								
Клучни партнери	<ul style="list-style-type: none"> Министерство за животна средина и просторно планирање (единицата за Локална самоуправа, Одделението за ИПА, Секторот за Европски Интеграции); Министерство за локална самоуправа; Заедницата на единиците на локална самоуправа (ЗЕЛС); Селектираните девет (9) пилот единици на локалната самоуправа; Центрите на осумте (8) плански региони; НВО чија работа е поврзана со активностите на проектот; Б инсталациите во рамките на деветте (9) избрани единици на локалната самоуправа; Јавните комунални претпријатија; Јавноста во целина. 								
Целни Групи	<ul style="list-style-type: none"> Министерство за животна средина и просторно планирање (единицата за Локална самоуправа, Одделението за ИПА, Секторот за Европски Интеграции); Министерство за локална самоуправа; Заедницата на единиците на локална самоуправа (ЗЕЛС); Селектираните девет (9) пилот единици на локалната самоуправа; <table border="1"> <tbody> <tr> <td>• Плански регион</td><td>• Град/ЕЛС</td></tr> <tr> <td>• Скопски регион</td><td> <ul style="list-style-type: none"> Град Скопје ЕЛС Ѓорче Петров ЕЛС Аеродром </td></tr> <tr> <td>• Полошки регион</td><td> <ul style="list-style-type: none"> ЕЛС Тетово ЕЛС Гостивар ЕЛС Јегуновце </td></tr> <tr> <td>• Северозападен регион</td><td> <ul style="list-style-type: none"> ЕЛС Охрид ЕЛС Македонски Брод ЕЛС Дебрца </td></tr> </tbody> </table>	• Плански регион	• Град/ЕЛС	• Скопски регион	<ul style="list-style-type: none"> Град Скопје ЕЛС Ѓорче Петров ЕЛС Аеродром 	• Полошки регион	<ul style="list-style-type: none"> ЕЛС Тетово ЕЛС Гостивар ЕЛС Јегуновце 	• Северозападен регион	<ul style="list-style-type: none"> ЕЛС Охрид ЕЛС Македонски Брод ЕЛС Дебрца
• Плански регион	• Град/ЕЛС								
• Скопски регион	<ul style="list-style-type: none"> Град Скопје ЕЛС Ѓорче Петров ЕЛС Аеродром 								
• Полошки регион	<ul style="list-style-type: none"> ЕЛС Тетово ЕЛС Гостивар ЕЛС Јегуновце 								
• Северозападен регион	<ul style="list-style-type: none"> ЕЛС Охрид ЕЛС Македонски Брод ЕЛС Дебрца 								

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

МОС	Меѓуопштинска соработка
LMS	Систем за електронско учење
ЛЕАП	Локален Акционен План за Животна Средина
ДПО	Долгорочна програма за обуки
ЕЛС	Единици на Локална самоуправа
МЖСПП	Министерство за Животна Средина и Просторно Планирање
НКЕ	Не-Клучен експерт
ОРМ	Обука на работно место
ПЗР	Програма за реформи
КПО	Краткорочна програма за обуки
ППО	Проценка за потребите од обуки
ТИ	Технички извештај
ТОР	Опис на работни задачи
ЗЕЛС	Заедница на Единиците на Локалната Самоуправа на Република Македонија

1. ВОВЕД

Во согласност со Описот на работните задачи од Договорот за услуги, Техничкиот предлог на Консултантот и Почетниот извештај, Консултантот подготви Долгорочна програма за обуки која по затворањето на проектот треба да се спроведе од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП).

Овој извештај е дел од техничката помош за Зајакнување на капацитетите за спроведување на законодавството за животна средина на локално ниво. Според Проектната задача (2.4.5), Долгорочната програма за обука дефинира дека изведувачот е одговорен за „Изработка и одобрување на прилагодена програма за обуки со краткорочни предложени активности (1 година) и долгорочни активности предложени активности (5 години)“.

Подготовката на Долгорочната програма за обуки е базирана на барањата на Проектната задача, препораките на Програмата за реформа (ТИ9) и научените лекции од спроведувањето на Краткорочната програма за обука (TR8-1). Долгорочната програма за обука (ДПО) е рамка за спроведување на иницијативи за градење на капацитетите вклучувајќи и организирање на обуки кои ќе бидат спроведени во рок од 3 до 5 години. Во оваа смисла, ДПО е столб кој е предвиден да го поддржи спроведувањето на Програмата за реформа.

Обуките се витални мерки за градење на капацитети. Обуките треба да се фокусираат на постоечките потреби, со различни обуки кои на пример ќе бидат обезбедени за големите и малите општини. Обуките исто така треба да се фокусираат онаму каде што има усвоени промени во законодавството и каде што треба да се следат нови постапки.

Програмата за реформа препорачува дека обуките треба повеќе да се фокусираат на упатствата бидејќи опсегот на истите станува се поширок со цел да се покрие целиот спектар на надлежности од законодавството за животната средина кои се доделени на ЕЛС. Предноста на фокусирањето на обуките на зголемување на разбирањето и примената на упатствата е дека обуките станува „базирани на пракса“, фокусирани на тоа „како законодавството да се стави во функција“, наместо на подигање на свеста за законодавството само по себе.

2. ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Во моментот, ЗЕЛС е примарен провајдер и координатор на формалните обуки за ЕЛС. Освен тоа, обезбедена беше обука на ад-хок основа од страна на двата проекти Твининг проектот и Проектот за техничка помош. Сепак, во моментот не постои систематска програма за обуки која ќе осигура дека службениците на ЕЛС имаат капацитет целосно да го спроведуваат спектарот на надлежности доделен на ЕЛС според постоечкото законодавство за животна средина.

Со оглед на тоа дека малите, средните и големите ЕЛС располагаат со различни капацитети во однос на човечки ресурси за спроведување на законодавството за животната средина, ДПО препорачува да се применуваат различни пристапи за градење на капацитетите со цел ЕЛС да се подржат во исполнувањето на нивните доделени надлежности за животната средина. На пример, помалите ЕЛС ќе мора да усвојат пристап на соработка со соседните ЕЛС. Таквиот пристап на соработка ќе бара комбинација на иницијативи за градење на капацитети, вклучувајќи и формални обуки, ментор/менториран комбинации (на пример, партнерство на персонал на малите ЕЛС со персоналот на поголемите ЕЛС), обуки на работно место (персоналот на поголемите ЕЛС и/или персоналот на МЖСПП да обезбедуваат техничка поддршка и совети за конкретни технички задачи). Од друга страна, големите ЕЛС треба да имаат доволно капацитети за да ги задоволат сопствените потреби и истите треба да бидат охрабрани да имаат водечка улога (вклучувајќи менторство, обуки на работно место) во рамките на нивните „зони на влијание“, односно на подрачјето на околните помали ЕЛС.

Програмата за реформа предлага подобрувања во сегашните институционални аранжмани кои влијаат на основата на ДПО, вклучувајќи:

Поголема меѓу-општинска соработка. Малите ЕЛС ќе треба да влезат во формални договори за меѓуопштинска соработка (МОС) со своите соседи доколку треба во целост да ги исполнат нивните надлежности. Таквите аранжмани за МОС ќе обезбедат база на експертиза која ќе стане достапна на голем број на општини. Таква база на експертиза е неопходна да се обезбеди соодветно стручно знаење во различните сектори на животната средина, како што се воздухот, водата и отпадот.

Намалување на надлежностите на малите ЕЛС. Додека целокупниот акцент на Програмата за реформа е да се остават сите надлежности на секоја ЕЛС, треба да се признае дека аспектите како што се планирањето на квалитетот на воздухот и мапирање на бучавата веројатно нема да бидат од големо значење за малите ЕЛС. Доколку се појават такви прашања, малите ЕЛС треба да бидат во состојба да се повикаат на ресурсите на големите ЕЛС или секако на МЖСПП.

Зголемување на надлежностите на големите општини. Аспектите како што се планирањето на квалитетот на воздухот и мапирањето на бучавата ќе бидат многу поголема грижа за големите ЕЛС и тие треба да осигурат дека обезбедуваат соодветни ресурси за адресирање на овие аспекти. Исто така од големите ЕЛС треба да се очекува да обезбедат водство за малите ЕЛС во областите како што се управувањето со отпадот.

Поголема меѓуопштинска соработка ќе помогне за да се обезбеди економичност во смисла на исполнувањето на надлежностите на ЕЛС. За да се поддржи концептот на МОС и истиот да се направи ефикасен, градењето на капацитетите на стручните лица (најверојатно од големите ЕЛС) ќе биде поддржано преку ДПО на тој начин помагајќи да се воспостави критична маса на специјалисти по сектори, кои се способни за услужување на неколку мали ЕЛС. ДПО исто така, предложува формирање на ментор / менториран и аранжмани за обуки на работно место, кои ќе го олеснат трансферот на знаења од секторските специјалистите кон персоналот на помалите ЕЛС. Помеѓу ЕЛС треба да се дискутира и одлучува колку формализирани треба да бидат овие ментор / менториран и аранжмани за обуки на работно место. Откако МОС ќе стане формален механизам, ќе постои корист од поставувањето на таквите целосно формализирани аранжмани. Во меѓувреме, таквите договори може да функционираат на неформално ниво на пример, преку предложените активности за вмрежување.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

На сличен начин во однос на комплексните надлежности како што се квалитетот на воздухот и мапирањето на бучавата, механизмот на меѓуопштинска соработка ќе обезбеди платформа за помалите ЕЛС да имаат пристап до секторски специјалист од други ЕЛС кои имаат поголеми капацитети. ДПО предвидува дека секторските специјалисти ќе имаат придобивки од прилагодените формални обуки.

Во однос на посложените надлежности на ЕЛС, располагањето соодветни човечки ресурси е од суштинско значење за да се исполнат барањата на надлежностите. ДПО ќе обезбеди можности за специјализирани обуки во голем број на технички области, вклучувајќи ги квалитетот на воздухот, мапирањето на бучавата и управувањето со отпадот.

Голем број на ЕЛС страдаат од недостаток на капацитети и ресурси за да одговорат на многубројните одговорности во спроведувањето на законодавството за животната средина. Да се подобри капацитетот на таквите ЕЛС за подобро и поефикасно спроведување на законодавството за животна средина, Програмата за реформа предлага да се обезбедат повеќе насоки во форма на упатства од централно ниво (МЖСПП и другите надлежни централни институции). Програмата за реформа предвидува зголемување на техничката поддршка од централно ниво, било да е тоа во форма на обуки или ад-хок поддршка во одредени случаи, како начин да ги подржи ЕЛС за ефикасно спроведување на законодавството за животна средина и градењето на нивните надлежности.

3. ПРИНЦИПИ

Образложението на ДПО се базира на следниве водечки принципи:

Потребните компетенции на ЕЛС во областа на животната средина се многубројни и се опишани во целост во извештајот за Правната анализа (ТИ бр. 3). Законодавството кое ги покрива надлежностите на ЕЛС ги вклучува:

- Законот за животна средина,
- Законот за квалитет на амбиентниот воздух,
- Законот за управување со отпад,
- Законот за води,
- Законот за заштита од бучава во животната средина, и
- Закон за заштита на природата.

Според извештајот за Програмата за реформа (ТИ бр. 9), постојат индикации дека постои широко распространето чувство дека бројот на вработени не е доволен со оглед на големиот број на надлежности (приближно 130) од областа на животната средина кои се доделени на ЕЛС и сегашниот мал број на вработени во секторот за животна средина. Сепак Програмата за реформа забележува дека е јасно од бројот на вработени во комуналните сектори дека вкупниот број на вработени не е проблем за ЕЛС, туку повеќе е ограниченоста на капацитетите за дистрибуција на вработени помеѓу различните сектори на ЕЛС.

Предизвик е тоа што ЕЛС имаат мноштво на одговорности во комбинација со техничките ограничувања во однос на персоналот во различните ЕЛС. Градењето на капацитетите само по себе нема да го реши тоа и се ризикува целокупната ефикасност на ДПО да биде намалена доколку не се следи покоеперативен пристап, на пример преку примена на концептот на Меѓуопштинска соработка.

Обуката не треба да се гледа како цел сама по себе. Постојат ограничувања на апсорбирачките капацитети на тие кои ги добиваат обуките и треба да има ограничување на должината на обуките кои тие ги добиваат во период од една година. Практичното ограничување кое често се применува за јавните службеници на други места е 5% од нивното работно време што значи околу 10-12 дена во период од една календарска година.

Индикативниот период на спроведување е од септември 2016 до август 2019, кој што е рефериран во Делот 8 за деталниот распоред. Прецизниот распоред за испорака на курсевите за обуки и другите иницијативи за развојот на капацитетите ќе бидат договорени помеѓу ЗЕЛС и МЖСПП, со цел да се осигура дека Долгорочната програмата за обука е во склад со капацитетите на МЖСПП за координирање и испорака, како и со апсорбирачките капацитети на ЕЛС.

Во однос на долгорочната одржливост и институционализацијата на иницијативите за градење на капацитетите, се претпоставува дека МЖСПП ќе го стави на располагање соодветните вработени кои треба да дејствуваат како обучувачи со цел да се поддржи испораката на обуките и техничките работилници. Слично, се претпоставува дека ЕЛС имаат апсорбирачки капацитети за да им овозможат професионален развој на своите вработени. Се претпоставува дека постојат искусни вработени (најверојатно од поголемите ЕЛС), кои се заинтересирани и подготвени да дејствуваат како ментори/обучувачи за вработените од ЕЛС кои ќе имаат корист од менторството, подучувањето и обуките на работните места.

Со активното вклучување на специјалисти од МЖСПП и поголемите ЕЛС, овој пристап за градење на капацитетите ќе им овозможи на МЖСПП да имаат централна група на технички персонал која има практично искуство со обуки, на пример, од нивното вклучување во други претходни курсеви за обуки, вклучувајќи го и овој проект, при што ќе ги олесни идните повторувања на курсевите кои беа претходно испорачани во рамките на Краткорочната

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

програма за обука и исто така постоењето на експертиза за развивање и испораката на нови курсеви за обуки.

ДПО е рамка за развојот на човечките ресурси на ниво на ЕЛС со цел поддршка за зајакнување на спроведувањето на законодавството и прописите во животната средина. Бидејќи вработените на ЕЛС не се хомогена група, тие имаат различни потреби во однос на капацитетите и поради тоа ДПО содржи четири патеки за градење на капацитетите:

- (i) формални курсеви за обука (физички или е-учење),
- (ii) менторство/подучување,
- (iii) обука на работните места и
- (iv) вмрежување.

Овој проект има изработено неколку документи со упатства („правни документи“) како што е договорено со МЖСПП. Упатствата се гледаат како прашања на приоритети. Некои од најважните упатства ги вклучуваат: Упатство за елаборати и Прирачникот за контрола на емисии во воздух во Б дозволите.

15-те развиени правни документи и нивните придружни упатства ќе го формираат јадрото на ДПО, во прилог на другите релевантни специјализирани тематски области како што се управување со комуналниот отпад, Натура 2000, Планирањето на речните сливови итн.

По завршувањето на овој проект, МЖСПП треба да продолжи да подготвува упатства, препознавајќи дека и покрај тоа што на краток рок подготовката на овие упатства ќе потроши дел од работното време на персоналот, потрошеното време може да се надокнади преку подобрената координација на активностите на единиците на локалната самоуправа, со што се намалува времето кое МЖСПП би го потрошило за добивање на податоци и информации од ЕЛС.

3.1 Цел и намена

Главната цел на Проектот е да придонесе за подобрување на заштитата на животната средина, мониторингот и спроведувањето на националното законодавство за животната средина во земјата, на двете нивоа и на централно и на локално ниво. Долгорочната програма за обука е развиена за специфично да ги поддржи ЕЛС и главна цел на Долгорочната програма за обука е да се обезбеди рамка за развој на вештините и знаењата на персоналот на ЕЛС во однос на спроведувањето на законодавството за животна средина.

Намената на ДПО е да го поддржи спроведувањето на градењето на капацитетите според специфичните потреби и иницијативи идентификувани во Програмата за реформа, како и да обезбеди оперативен план за развој на компетентностите на вработените на ЕЛС на среден рок, односно во периодот 2016-2019.

Делокругот на ДПО е да се олесни планирањето и испораката на предложените курсеви за обуки, додека техничките работилници обезбедуваат препораки за уредување на договорите за менторство/подучување и процесите за обуки на работните места кои што може да ги дополнат и да ги зајакнат формалните обуки.

3.2 Долгорочна Програма за Обуки – очекувани резултати

Идентификувани се следниве главни очекувани резултати од ДПО:

- Вработените кои работат на аспектите на животна средина во ЕЛС ќе бидат во состојба да ги спроведуваат клучните аспекти на Програмата на реформа.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

- Вработените кои работат на аспектите на животна средина во ЕЛС ќе достигнат поголемо разбирање во однос на актуелното законодавство за животна средина и на придружните правилници и упатства.
- Вработените кои работат на аспектите на животна средина во ЕЛС ќе имаат поголемо техничко знаење и експертиза.

3.3 Ризици

Постојат неколку потенцијални ризици кои може да се остварат во текот на спроведувањето на Долгорочната програма за обука, кои што негативно може да влијаат врз испораката на планираните резултати на ДПО и нејзиното идно влијание. Во овој дел, ние ги потенцираме ризиците за Долгорочната програма за обука и предложените мерки за ублажување.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

Табела 1 – Ризици и предложени мерки за ублажување

Ризици	Мерки за ублажување
Вработените во ЕЛС немаат доволно време за да присуствуваат на формалните настани за обуки.	<ul style="list-style-type: none"> Планирање однапред, објавување на годишниот календар на настани за обуки. Платформа за е-учење за да се овозможи учење од далечина.
Малку специјалисти од поголемите ЕЛС се подготвени да преземат улога на ментори и да обезбедат обуки на работни места.	<ul style="list-style-type: none"> Да се обезбедат иницијативи за искусните специјалисти да преземат менторски одговорности.
ЗЕЛС и МЖСПП не можат да ги договорат и да ги воспостават условите за соработка и поделбата на трудот во однос на координацијата на ДПО.	<ul style="list-style-type: none"> МЖСПП да номинира посветен кадар кој ќе ги превеземе одговорностите за планирање и координација на годишниот циклус на обуки.
Недоволни професионални капацитети во МЖСПП за да се обезбеди експертиза за обуките.	<ul style="list-style-type: none"> Планирање однапред, идентификација на централна група на обучувачи во рамките на МЖСПП. Користење на надворешни ресурси-лица од универзитетите, истражувачките институции и приватниот сектор.
Соодветни финансиски ресурси се ставени на располагање за финансирање на активностите од ДПО од двете страни, од МЖСПП и од ЕЛС.	<ul style="list-style-type: none"> ЕЛС / МЖСПП прават буџетски прераспределби за секторот за животна средина и/или за професионален развој на персоналот.
Механизмот ментор/менториран спарување/координација е развиен.	<ul style="list-style-type: none"> Развиениот меѓуопштински мрежен механизам овозможува контакт лицата на ЕЛС да разменуваат информации во врска со вработените кои сакаат да бидат менторирани и вработените кои сакаат да бидат ментори.
Претставници од академијата, истражувачки институции и приватниот сектор се заинтересирани и сакаат да учествуваат како обучувачи и модератори.	<ul style="list-style-type: none"> ЗЕЛС/МЖСПП да создадат листа на потенцијални даватели на јавни и приватни услуги.

4. ПРИСТАП

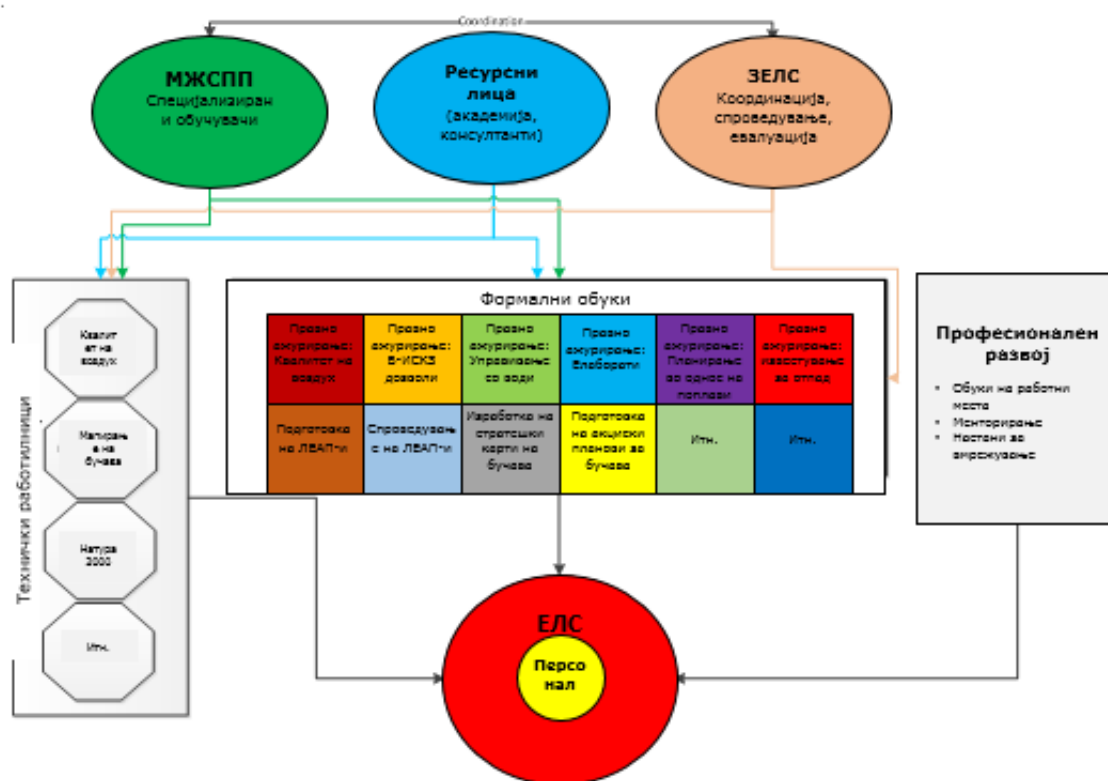
4.1 Свкупен пристап

ДПО предлага мешавина на пристапи за развој на професионален кадар, земајќи ја во предвид разновидноста и хетерогеноста на ЕЛС, како и професионалните барања и нивоата на квалификациите и искуството на вработените во ЕЛС. Бидејќи ДПО е замислен и развиен како поддршка на Програмата за реформа, спроведувањето на ДПО е исто така базирана на иницијалниот 3 годишен циклус. Слика 4-1 ДПО рамка дадена подолу дава преглед на концептуалната рамка на ДПО.

Рамката се состои од три основни компоненти за развој на капацитетите, односно формални курсеви за обука, технички работилници и професионален развој на вработените на ЕЛС. Рамката му ги доделува на ЗЕЛС клучните одговорности за координацијата, планирањето итн. на формалните иницијативи за обуки, во соработка и координација со МЖСПП.

Слика 4-1 ДПО рамка

Формалните курсеви за обуки (вклучувајќи и е-учење) се наменети да бидат на располагање на поголемиот дел од персоналот на ЕЛС или барем на еден вработен од секоја ЕЛС. Фокусот на формалните курсеви за обуки е онаму каде што е применливо на годишно ниво да се обезбеди правно ажурирање во однос на:

- (i) квалитетот на воздухот,
- (ii) Б-ИСКЗ дозволи,
- (iii) управувањето со водите,
- (iv) елаборати,

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

- (v) планирање во однос на поплави, и
- (vi) известување за отпадот.

Некои од овие формални курсеви за обуки може или да ги реплицираат обуките кои беа испорачани како дел од Краткорочната програма за обука, преку користење на расположливите материјали за обуките или идните обуки да се модифицираат/елаборираат врз основа на наставната програма која е развиена во рамките на Краткорочната програма за обука.

Технички работилници се наменети за понатамошно развивање на вештините и знаењата за секторските специјалисти во областа на мапирањето на бучавата, квалитетот на воздухот, собирањето и третманот на отпадот, снабдување со вода за пиење, стратешкото мапирање на бучава и акционен план, управувањето со речните сливови, Натура 2000 итн. Фокусот на техничките работилници треба да е акциски ориентиран колку што е изводливо на значително техничко ниво, додека форматот треба да обезбеди мешавина на технички знаења, практични вежби, размена на искуства помеѓу ЕЛС и олеснување на секторско вмрежување помеѓу ЕЛС и со МЖСПП.

Менторство/подучување. Постојат голем број на пристапи и методи за менторство кои што може да се применуваат на различни начини. Тие варираат од прилагодување и употреба на стандардизирани модели, до пофлексибилни и нови процеси. Употребата на моделите зависи од контекстот и важно е моделите да не го загрозат искуството.

Менторство/ подучување не е исто како и обуки и предавања и менторот/подучувачот не треба да биде квалификуван обучувач или експерт во улогата која менторираниот ја врши. Тие треба да бидат способни да слушаат и да поставуваат прашања кои ќе бидат предизвик за менторираниите да го идентификуваат курсот на дејствување кој треба да го земат предвид во однос на нивниот сопствен развој. Предлогот кој се наоѓа во Програмата за реформа за воспоставување на мрежа од персоналот на ЕЛС и МЖСПП со цел да се олесни комуникацијата и размената на експертиза помеѓу општините и со институциите на централно ниво може да биде средство за идентификување и за создавање на групата на ментори. (ТИ бр. 16)

Обуки на работни места се фокусираат на учење на вештини, знаење и компетенции кои се потребни за вработените во единиците на локалната самоуправа за да извршат одредена задача во рамките на работното место и работната средина. Тие се одвиваат во рамките на нормалната работна средина во која што вработените се соочуваат со секојдневните работни активности. Тие може да се одвиваат додека вработените извршуваат конкретна работа или може да се одвиваат на друго место во рамките на работното место со користење на простории за обука итн.

Треба да се напомене дека за успешно менторство/подучување и обука на работните места се бара посветеност од повисокиот менаџмент за да се алоцираат ресурси за создавање на структурирани менторирања/ Програми за обука на работни места, како и на утврдување на организациските потреби, на пример, стратешките цели, нови мандати, итн.

Настани за вмрежување. ТИ бр. 16 "Мрежен механизам за размена на искуства и знаења" предлага мрежен механизам за размена на искуства и знаења од областа на животната средина помеѓу пилот општините и МЖСПП. Извештајот дава голем број на препораки за целите и обемот на механизмите за вмрежување, вклучувајќи:

- нови закони и дополнувања на закони
- поддршка и насоки за тоа како треба да се спроведува законодавството
- аспекти на комуникацијата и координацијата
- финансиски проблеми
- аспекти кои се однесуваат на меѓуопштинската соработка
- аспекти од регионално значење
- аспекти за инспекциски надзор
- аспекти за спроведување

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

- потреби и можности за обука
- меѓународни проекти од интерес на ЕЛС
- планирање на животната средина
- надзор над ЕЛС
- конкретни прашања при појавување на проблеми¹

Голем број на неколкуте наведени ставки, поточно:

- (i) поддршка и насоки за тоа како треба да се спроведува законодавството
- (ii) аспекти за спроведувањето
- (iii) потреби и можности за обуки
- (iv) планирање на животната средина,

се дел од ДПО.

Во однос на долгорочното градење на капацитетите, првите две ставки може најдобро да се адресираат преку пристапи на менторство/подучување и обуки на работните места (ОРМ). Потребите и можностите за обуки се адресираат како дел од годишниот циклус на планирање на ДПО кој е опишан подолу во делот 5.2.1. Планирањето на животната средина може да биде поддржано преку комбинација на пристапи за градење на капацитетите (на пример, формалните сесии за обуки и менторство/подучување, ОРМ), во зависност од конкретните барања и потреби.

ТИ бр. 16 предлага дека „Мрежата исто така може да се користи за ширење на информации за настаните за обуки. Годишниот календар за обуки треба да се развие од страна на ЗЕЛС во соработка со МЖСПП и ДИЖС. Годишниот календар може да биде дистрибуиран преку мрежата и треба да се објавува секој декември“.

Додадената вредност на мрежата лежи во нејзината неформална употреба. Мрежата дозволува лице од една ЕЛС да контактира со лице од друга ЕЛС и да прашува дали тие имаат искуство со, на пример, издавање на дозволи за одреден тип на инсталации и со какви потешкотии се соочиле. Неформалното користење на мрежата исто така треба да им дозволи на вработените во ЕЛС да имаат директен пристап до некое контакт лице во МЖСПП, со намена да се разјаснат деталите во публикуваното законодавство - како треба да се толкува законодавството и сл.

Заедничкиот надзор/посети за размена може да бидат средства за заедничко учење и размена на искуствата. Додека супервизијата и надзорот од страна на МЖСПП е законска обврска, применетиот процес на супервизија и контрола на ризиците нема да поттикнат конструктивен дијалог и да овозможат учење и може да се гледаат од страна на ЕЛС како вежба за „усогласеност/неусогласеност“. Во однос на градењето на капацитетите на општинско ниво, пристапот кон супервизијата и вредноста на супервизијата би имал корист доколку законските барања се споени со елементите за поддршка на активното спроведување од страна на МЖСПП, на пример, во форма на обуки на работното место.

Обучувачи, модератори на работилниците и ресурси. И за формалните настани за обуки и за техничките/тематските работилници, обучувачите, модераторите и ресурсните лица се потребни. Во зависност од предметната материја, обучувачите, координаторите и лицата веројатно доаѓаат од повеќе институции, вклучувајќи ги и МЖСПП, ДИЖС, Скопскиот универзитет, институции за истражување на животната средина, ЕЛС, невладини организации, како и од приватниот сектор. Препорачливо е ЗЕЛС да развие листа (на пример, зачувана во форма на Excel документ) која ги содржи следниве полиња: име, адреса, детали за контакт и поле на експертиза/специјализација. Со цел да се обезбеди дека листата е колку што е можно

¹ ТИ 16, страна 15

посеопфатна, листата треба да биде подготвена во соработка со МЖСПП, СЕП и ЕЛС со цел да се осигура високо ниво на комплетност.

4.2 Целни групи

Генерално, обуките се примарно ориентирани кон вработените во ЕЛС кои се вклучени во спроведување на законодавството за животна средина во нивната општина.

Целните групи може да се поделат во 3 широки категории на персонал: помлади, средни и виши и 3-те категории дополнително се понатаму поделени според тоа дали тие работат во големи, средни или мали ЕЛС.

1. Помлади соработници со соодветни образовни квалификации и ограничено работно искуство.
2. Вработени на средно ниво/секторски специјалисти со соодветни технички квалификации и искуство, како и менаџерски способности.
3. Вработени на вишо ниво/секторски специјалисти со соодветни технички квалификации и искуство, како и менаџерски способности.

Секоја категорија на вработени ќе има свои специфични професионални развојни потреби и ДПО ги идентификуваше следниве општи/генерички потреби за професионален развој.

1. Пониско ниво: ажурирање на знаењето во однос на законските измени, технички обуки, менторирање/подучување, добивање на обуки на работните места, вмрежување.
2. Средно ниво: технички обуки, освежување на техничките обуки, ажурирање на знаењето во однос на законските измени, обезбедување на менторство/подучување, обезбедување на обуки на работните места, вмрежување.
3. Виши службеници: ажурирање на знаењето во однос на законските измени, обезбедување на менторство/подучување, обезбедување на обуки на работните места, вмрежување и обуки за лидерство.

Евиденцијата за обуките за секое обучувано лице треба централизирано да се изработи и да се споделува со релевантните ЕЛС. Како предвиден координатор на курсевите за обуки и работилниците од ДПО, ЗЕЛС е веројатно во најдобра позиција да води евиденција за обуките за поедините вработени од ЕЛС.

5. СПРОВЕДУВАЊЕ

5.1 Улоги и одговорности

Критичен аспект во однос на планирањето и спроведувањето на Долгорочната програма за Обуки се улогите и одговорностите на МЖСПП наспроти улогите на ЗЕЛС. Постои полза и оправдување за значајната улога која ЗЕЛС треба да ја има во однос на планирањето, координацијата и спроведувањето на формалната Долгорочна програма за обуки, со оглед на тоа дека ЗЕЛС е организација која ги обединува македонските општини и обезбедува обуки за вработените од ЕЛС. Сепак, МЖСПП треба да ја дискутира и да се согласи со предложената улога и одговорностите на ЗЕЛС, со цел да се осигура дека ЗЕЛС е посветена организација и има доволно капацитети да ги преземе улогата и одговорностите. Доколку ЗЕЛС смета дека е неопходно да се ангажира дополнителен персонал, овие трошоци може да се финансираат од надоместоците за членство, која ЕЛС ја плаќаат на ЗЕЛС. Ова се смета за најефикасен економски метод бидејќи трошоците за дополнителен персонал ќе се дистрибуираат на сите 81 ЕЛС. Алтернативно, МЖСПП и ЗЕЛС треба да ги истражат опциите за алтернативни механизми за финансирање. Без оглед на изборот на механизмот за финансирање, се препорачува МЖСПП да потпише Меморандум за соработка со ЗЕЛС во кој што ќе се прецизираат деталите во однос на модалитетите на соработка помеѓу двете институции.

Доколку МЖСПП не е задоволен во однос на расположливоста на капацитетите на ЗЕЛС и/или во однос на посветеноста за преземање на предложените активности во однос на планирањето, координацијата и спроведувањето на формалната програма за обуки, тогаш МЖСПП ќе биде обврзано да ја преземе оваа улога.

МЖСПП во соработка со ЗЕЛС треба да биде надлежен орган за спроведување на долгорочната програма за обуки. Програмата треба да биде редовно ажурирана и да ги земе предвид новините/промените на законодавство, извештаите за евалуација на обуките и потребите на ЕЛС. Сите обуки треба да се дискутираат и да се координираат со Државниот инспекторат за животна средина, со цел да се избегне дуплирање на напорите и да се обезбеди координиран пристап за испорака на обуки и работилници.

Од ЕЛС се очекува да:

- (i) идентификуваат (каде што е соодветно) и да номинираат персонал кој ќе учествуваат во програмата за професионален развој;
- (ii) дозволат персоналот да присуствува на понудените можности за професионален развој;
- (iii) обезбедат финансиска поддршка за професионалниот развој на својот персонал; и
- (iv) му дозволат на персоналот да учествува во менторирано подучување/ обуки и активности за обука на работното место.

МЖСПП е одговорно за:

- (i) обезбедување на технички персонал за испорака на формални обуки;
- (ii) обезбедување на технички работилници;
- (iii) подготовка на годишен план на настани за обуки, во соработка со ЗЕЛС; и
- (iv) идентификување на нови / дополнителни потреби за обуки базирани на изработката на дополнителни законски упатства.

ЗЕЛС е одговорна за:

- (i) воспоставување и одржување на база на податоци за обучувачи, модератори и обучувани лица;
- (ii) подготовка на годишен план на настани за обуки, во соработка со МЖСПП;
- (iii) подготовка и публикација на годишен календар на обуки;

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

- (iv) планирање и координација на индивидуални обуки;
- (v) евалуација на обуките и подготовка на извештаи за евалуација на обуките;
- (vi) подготовка на годишен преглед на програмата за обуки со цел да се процени влијанието и да се поддржи подготовката на планови за обуки за наредните години, и
- (vii) одржување на досиеја за обуките за учесниците од ЕЛС.

Контакт лицата од ЕЛС се одговорни за:

- (i) да осигурат дека информациите за обуки/градење на капацитети се споделени во рамките на ЕЛС;
- (ii) обезбедување на менторирано подучување/обуки и активности за обука на работното место (внатре и помеѓу општините).

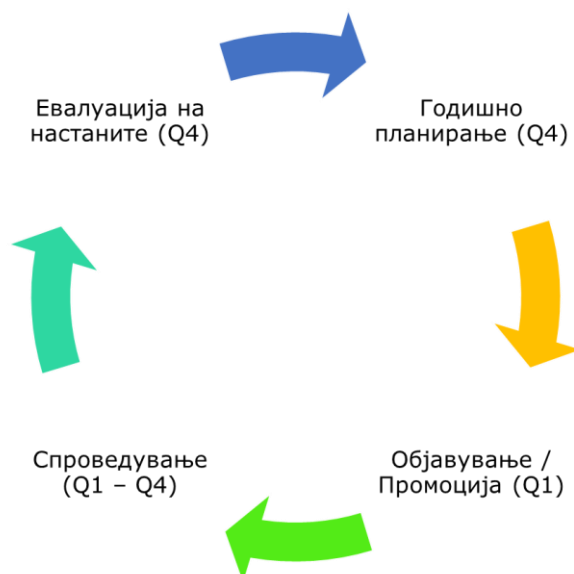
Други субјекти како што се академски истражувачки институции и приватниот сектор се очекува да учествуваат во испораката на обуки со цел обезбедување на специјалистички знаења.

5.2 Аранжмани за спроведување

Оваа секција ги опишува аранжманите за спроведување кои ќе се следат од страна на ЗЕЛС и МЖСПП во однос на испораката на активностите за градење на капацитети од Долгорочниот план за обуки.

5.2.1 Планирање

ДПО обезбедува рамка за спроведување на иницијативите за градење на капацитетите на среден и подолг рок. Како и да е, рамката не треба да се гледа како статичка, туку треба да се смета како платформа која е прилагодлива во зависност од промените на потребите, апсорбирачките капацитети и достапноста на ресурсите (човечки и финансиски). Препорачливо е кон крајот на секоја година ЗЕЛС и МЖСПП да ја преточат ДПО во акциски план за следната година. **Error! Reference source not found.** која е дадена подолу дава илустрација за годишниот циклус на обуки.

Слика 5-1 Годишен циклус на обуки

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

Како што може да се види, годишниот циклус започнува со фаза на планирање во која ЗЕЛС и МЖСПП заеднички ги дефинираат и приоритизираат обуките/работилниците за наредната година. Првата фаза може да вклучува и спојување на менторите од ЕЛС со кандидатите за менторирање за следната година, иако тоа исто така може да биде делегирано и на мрежата на ЕЛС под координација на ЗЕЛС. Откако ЗЕЛС и МЖСПП ќе постигнат договор во однос на обемот на годишна програма за обуки, ЗЕЛС ќе ја објави програмата за обуки преку неговите комуникациски канали во електронска и во писмена форма. На крајот на фазата на планирање ЕЛС преку нивните контакт лица ќе поднесат извештај до ЗЕЛС колку персонал е заинтересиран за различните обуки и работилници. Откако се утврди бројката на персонал, ЗЕЛС и МЖСПП може да почнат со подетално планирање на обуките/работилниците.

Во следните три фази, фокусот ќе биде на спроведување на обуки/работилници. На крајот од годишниот циклус за обуки, ЗЕЛС ќе ги разгледа сите извештаи за евалуација на обуките и работилниците кои се добиени на крајот на секоја обука/работилница. Врз основа на наодите од евалуацијата, како и врз основа на произлезените потреби, на пример, ново законодавство и пропратни упатства, ЗЕЛС во соработка со МЖСПП уште еднаш ќе ги дефинира приоритетите на програмата за обуки/работилници за следната година.

5.2.2 Логистички аранжмани

ЗЕЛС, со својот капацитет како координатор, ќе биде одговорен за целосната организација на логистиката на ДПО. Предвидено е дека поголемиот дел од формалните обуки и работилници ќе бидат одржани во просториите за обуки на ЗЕЛС во Скопје. Сепак, може да постојат обуки/работилници кои е подобро да се спроведуваат надвор од просториите на ЗЕЛС и во тој случај треба да се идентификува соодветно место.

5.2.3 Менторирање/подучување, обуки на работно место

Се препорачува на ЗЕЛС, преку контакт лицата на ЕЛС да доставува годишен прашалник за сите вработени во ЕЛС. Целта на овој прашалник е да се направи преглед во однос на тоа кои вработени од ЕЛС би сакале да бидат менторирани и во кои тематски области и да се идентификуваат вработени од ЕЛС кои се подготвени да дејствуваат како ментори и тренери со цел обезбедување на обуки на работно место за останатиот персонал на ЕЛС. Прашалниците треба да се соберат од страна на ЗЕЛС и треба да се изработи Excel база на податоци за да се олесни спојувањето на менторите со кандидатите за менторирање.

5.2.4 Формални обуки

Формалните обуки во овој момент се однесуваат на новините од законодавството за квалитетот на воздухот, Б-ИСКЗ дозволи, управување со води, елаборати, планирање во однос на поплави и известување за отпадот.

Соодветните обучувачи ќе бидат задолжени за подготовка на содржината на обуките и работилниците, нивните наставни планови, модули, тренинг материјали, студии на случај, примери, формулари за евалуација на обуките, итн., во соодветните воспоставени формати кои се изработени за оваа намена. Вообичаена практика е да се направи 1-2 часовна подготовка на секој час на изведена обука или со други зборови, 1-2 дена подготовка за 1 ден на одржана обука.

Откако обучувачот/тренерот ја подготви нацрт содржината, целосниот пакет на материјали ќе бидат испратени до МЖСПП, кое ќе изврши проверка на квалитетот на содржината на обуката итн. Соодветните обучувачи потоа ќе го прилагодат материјалот за обуките врз основа на коментарите кои се добиени при процесот на осигурување на квалитетот (QC).

Испораката на обуки во училища е традиционален начин на држење на обуки. Сепак, во 2014 година, Министерството за информатичко општество и администрација го објави лансирањето

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

на новиот систем за е-учење за управување (СУУ). Со оглед на стратегијата на Владата за поттикнување на е-учењето како средство за учење, ЗЕЛС и МЖСПП треба да истражуваат кои курсеви за обуки можат да се испорачаат on-line и дали СУУ обезбедува соодветна платформа за on-line учење. Се смета дека користењето на е-учењето како инструмент за учење е одложен до втората година од спроведувањето на ДПО, со цел да се собере искуство и да се рационализираат процесите и процедурите.

Во однос на подготовката на горенаведените обуки, материјалите за обуки кои беа подготвени во рамките на КПО може да послужат како водич/инспирација за изработка на нови и/или за елаборација на обуки на слични теми во рамките на ДПО.

5.2.5 Технички работилници

Организаторите/модераторите на работилниците ќе бидат задолжени за подготовка на содржината и програмата на техничките работилници. Предвидените технички работилници се наменети за специјалисти за животна средина на ниво на единиците на локалната самоуправа и вклучуваат: собирање и третман на комунален отпад, снабдување со вода за пиење, планирање во однос на поплави, планирање на квалитетот на воздухот и акциски планови, стратешко мапирање на бучавата и акциски планови, Натура 2000 и планирање на управувањето со речните сливови. Подготовките на техничките работилници ќе го следат истиот процес како и формалните курсеви за обуки, при што организаторот/модераторот ја подготвува нацрт програмата на работилницата, а ЗЕЛС и МЖСПП обезбедуваат квалитет.

5.2.6 Обучувачи, модератори на обуките

ЗЕЛС ќе биде одговорен за воспоставување и одржување на база на податоци на обучувачи, модератори и обучени лица.

Познато е дека иако можеби „обучувачите“ и „модераторите“ се специјалисти во своите области на експертиза, тие не поседуваат искуство во подготовка и спроведување на обуки и работилници. Поради тоа, се препорачува да се одржат целни обуки за оние специјалисти/експерти кои не поседуваат искуство како обучувачи/модератори.

Колку повеќе едукатори се запознаени со најдобрите практики за образование за возрасни, нивното предавање или практичното подучување станува поефикасно и поприлагодено на потребите на возрасни ученици. Се препорачува ЗЕЛС/МЖСПП првенствено да идентификуваат дали е предвидено персоналот на МЖСПП да игра улога во ДПО во однос на принципите и методите за учење на возрасни. Ако постои таква потреба, тогаш се препорачува ЗЕЛС/МЖСПП да побараат да се вклучи Центарот за образование на возрасни со седиште во Скопје, со цел да се одржи кратка обука за образование на возрасни (стандардна или прилагодена).

5.2.7 Финансиски импликации

Како што е споменато, обуките за единиците на локалната самоуправа се во голема мера обезбедени преку ЗЕЛС и Твининг проектите или Проектите за техничка помош, како што тековниот проект ги покрива трошоците за изработка и испорака на обуки. Буџетските импликации за градење на капацитетите во областа на животната средина за МЖСПП и ЕЛС до сега не беа значителни. Главните финансиски импликации на ДПО се поврзани со курсевите за обуки и техничките работилници. Менторството/подучувањето/обуките на работните места исто така имаат трошоци, но тоа се индиректни трошоци кои по природа е тешко да се квалификуваат.

Главните елементи на трошоците поврзани со ДПО вклучуваат капитални и тековни трошоци. Капиталните трошоци главно се поврзани со трошоци за изработка односно развој на курсеви и работилници. Големината на трошоците зависи од тоа дали курсевите се подготвени од страна на персоналот на МЖСПП, во кој случај тие се индиректни трошоци. Во случај да се користат

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

надворешни обучувачи/модератори, тогаш трошокот за изработка на курсевите станува директен трошок.

Тековните/повторливите трошоци главно се поврзани со испораката на обуки и меѓу другото вклучуваат наем на место (доколку е надвор од просториите на ЗЕЛС), печатење на прирачни материјали за обуките, пенкала и хартија, опрема за обука/работилници, храна и пијалаци, превоз, сместување (за повеќе дневни курсеви/работилници).

Врз основа на финансиските податоци од обуките спроведени во рамките на КПО, просечната цена по учесник е 8.850,00 денари (145€) за еднодневна обука, со исклучок на закупнината за местото на одржување. За дводневна обука цената се зголемува на 15.860,00 денари (260€) по учесник, двете бројки ја исклучуваат закупнината за местото на одржување, но вклучуваат ручек, чај/кафе за 40 луѓе.

МЖСПП, ЗЕЛС и ЕЛС треба да разгледаат како да се изработи модел на финансирање/механизам кој како минимум ќе обезбеди финансирање на тековните трошоци на ДПО, додека капиталните трошоци обично се индиректни и „непарични“, на пример времето на персоналот на МЖСПП/ЗЕЛС.

5.2.8 Обуки за бази на податоци

Посебно внимание, исто така, треба да се посвети на воспоставување на локални бази на податоци, вклучувајќи, како минимум, регистри за елаборати, Б-дозволи и катастар на животната средина. Оваа обука треба да се базира на „Упатството за воспоставување на катастар за животната средина“ подготвено во рамките на тековниот проект.

МЖСПП треба да го вклучи персоналот на ЕЛС во сите процеси поврзани со аспекти на бази на податоци за животна средина на централно ниво. Покрај тоа, МЖСПП треба да обезбеди обуки за ЕЛС и за сопствениците на Б дозволи во однос на употребата на Националниот информативен систем за животна средина.

6. РЕЗИМЕ НА ОБУКИТЕ – ПРАВНА ТЕМАТИКА

Настан за обука	Наслов	Цел	Главни теми	Број на настани за обуки (2016-2018)	Број на учесници	Учесници	Обучувач/и
1A	Ажурирање на законодавството: Квалитет на воздух	Информирање на ЕЛС во однос на нивните ажурирани одговорности	-промени на одговорностите на ЕЛС	2	15	Големи ЕЛС	Персоналот на МЖСПП (МИЦЖС)
1B	Ажурирање на законодавството: Б-дозволи	Информирање на ЕЛС во однос на нивните ажурирани одговорности	-промени на одговорностите на ЕЛС	5	15	Сите ЕЛС	МЖСПП (ИСКЗ)
1C	Ажурирање на законодавството: Управување со води	Информирање на ЕЛС во однос на нивните ажурирани одговорности	-промени на одговорностите на ЕЛС	5	15	Сите ЕЛС	МЖСПП (Води)
1D	Ажурирање на законодавството: Елаборати	Информирање на ЕЛС во однос на нивните ажурирани одговорности	-промени на одговорностите на ЕЛС	5	15	Сите ЕЛС	МЖСПП (Управа за животна средина)
1E	Ажурирање на законодавството: Планирање во однос на поплави	Информирање на ЕЛС во однос на нивните ажурирани одговорности	-промени на одговорностите на ЕЛС	5	15	Сите ЕЛС	МЗШВ (Водостопанство)
1F	Ажурирање на законодавството: Управување со отпад	Информирање на ЕЛС во однос на нивните ажурирани одговорности	-промени на одговорностите на ЕЛС	5	15	Сите ЕЛС	МЖСПП (Отпад)
1G	Ажурирање на законодавството: Бучава во животната средина	Информирање на ЕЛС во однос на нивните ажурирани одговорности	-промени на одговорностите на ЕЛС	2	15	Големи ЕЛС	МЖСПП (Сектор за бучава)
1H	Ажурирање на законодавството: Заштита на природата	Информирање на ЕЛС во однос на нивните ажурирани одговорности	-промени на одговорностите на ЕЛС	5	15	Сите ЕЛС	МЖСПП (Сектор за природа)
1I	Ажурирање на законодавството: Хоризонтално законодавство (СЕА)	Информирање на ЕЛС во однос на нивните ажурирани одговорности	-промени на одговорностите на ЕЛС	5	15	Сите ЕЛС	МЖСПП (Сектор за ЕУ)

15 учесници се смета за оптимален број на учесници во секоја обука, со тоа што секој настан за обука мора да се повтори пет пати со цел да ги опфатат сите општини, притоа земајќи предвид дека не сите предвидени учесници се во можност да присуствуваат. Во случај кога се вклучени само големите општини, за соодветни се сметаат два настани. Ако е изработена е-обука (обука на интернет), бројот на учесници може да се зголеми и бројот на настани се намали.

Се смета дека на почетокот обучувачите главно ќе бидат обезбедени од страна на МЖСПП, но со текот на времето обучувачите може да доаѓаат и од поголемите општини. Употребата на надворешни обучувачи исто така може да биде земена предвид, иако тоа ќе се зголеми цената. Овие настани треба да се концентрирани на почетокот на годината со цел да се адресираат промените на законодавството од претходната година.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

7. РЕЗИМЕ НА ОБУКИТЕ – СПЕЦИЈАЛИЗИРАНА ТЕМАТИКА

Настан за обука	Наслов	Цел	Главни теми	Број на настани за обуки (2016-2018)	Број на учесници	Учесници	Обучувач/и
2A	Собирање и третман на комунален отпад	Зголемување на знаењето на ЕЛС за: - управување со комунален отпад и посебните текови на отпадот (ЕЕО, батерии и акумулатори и др.) - воспоставување на собирни центри	- управување со комунален отпад и специфични текови на отпад (ЕЕО, батерии и акумулатори и др.) - воспоставување на собирни центри	10	15	Сите ЕЛС	
2B	Снабдување со вода за пиење	Зголемување на знаењето на ЕЛС за планирање на надградба на системот за водоснабдување	- планирање на надградба на системот за водоснабдување	10	15	Сите ЕЛС	
2C	Стратешко мапирање на бучава и планирање на акции	Зголемување на знаењето на ЕЛС за подготовка и спроведување на стратешки планови за бучава	- подготовка и спроведување	2	15	Големи ЕЛС	
2D	Натура2000	Зголемување на знаењето на ЕЛС за идентификување на заштитени подрачја	- идентификување на заштитени подрачја	10	15	Сите ЕЛС	
2E	Управување со речни сливови	Зголемување на знаењето на ЕЛС за спроведување на плановите	- спроведување на плановите	10	15	Сите ЕЛС	
2F	Планирање на квалитетот на воздухот и Акциони планови	Зголемување на знаењето на ЕЛС за подготовка и спроведување на планови	- подготовка и спроведување на планови	2	15	Големи ЕЛС	
2G	Планирање во однос на поплави	Зголемување на знаењето на ЕЛС за планирање и управување со ризикот од поплави	- планирање и управување со ризикот од поплави	10	15	Сите ЕЛС	
2H	Програми и известување за отпад	Зголемување на знаењето на ЕЛС за подготовка и спроведување	- подготовка и спроведување	10	15	Сите ЕЛС	
2I	Подготовка на Катастар за животна средина	Зголемување на знаењето на ЕЛС за собирање на податоци и ажурирање на катастарот	- собирање на податоци и ажурирање на катастарот	10	15	Сите ЕЛС	
2J	Употреба на Националната база на податоци	Зголемување на знаењето на ЕЛС за внесување и пристап до податоци за животната средина од Национална база на податоци	- внесување и пристап до податоци за животната средина	10	15	Сите ЕЛС	
2K	Комуникација и подигнување на јавната свест	Зголемување на знаењето на ЕЛС за тоа како да се подобри комуникацијата, пристапот до информации за животната средина и да се подигне јавната свест	- како да се подобри комуникацијата, пристапот до информации за животната средина и да се подигне јавната свест	10	15	Сите ЕЛС	
2L	Третман на отпадни води	Зголемување на знаењето на ЕЛС за планирање на ПСОВ	- планирање на ПСОВ	10	15	Сите ЕЛС	
2M	Подготовка на ЛЕАП-и и известување	Зголемување на знаењето на ЕЛС за планирање, спроведување и известување во однос на ЛЕАП-ите	- планирање, спроведување и известување	10	15	Сите ЕЛС	

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

15 учесници се смета за оптимален број на учесници во секоја обука, со тоа што секој настан за обука мора да се повтори пет пати со цел да ги опфатат сите општини, притоа земајќи предвид дека не сите предвидени учесници се во можност да присуствуваат. Во случај кога се вклучени само големите општини, за соодветни се сметаат два настани. Се смета дека на почетокот обучувачите главно ќе бидат обезбедени од страна на МЖСПП, но со текот на времето обучувачите може да доаѓаат и од поголемите општини. Употребата на надворешни обучувачи исто така може да биде земена предвид, иако тоа ќе се зголеми цената.

8. РАСПОРЕД НА НАСТАНИ ЗА ОБУКИ – 2016/2017

работна недела	август				септември				октомври				ноември				декември				јануари				февруари				март				април			мај			јуни			јули																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
Настан за обука бр.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												</

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

9. РАСПОРЕД НА НАСТАНИ ЗА ОБУКИ – 2017/2018

рабочна недела	август				септември				октомври				ноември				декември				јануари				февруари				март				април				мај				јуни				јули							
Настан за обука бр.																																																				
1									2A				2A					2A					1A	1B				2A				2A			2A																	
2										2B			2B					2B					1C		2 F	2 C		2B				2B			2B																	
3											2D			2D				2D					1D					2D				2D			2D																	
4											2E				2 E			2E					1E						2 E							2E																
5									2 G				2 G					2 G					1 G		1F			2 G				2G			2 G																	
6										2 H			2 H					2H						1 H				2 H				2 H			2 H																	
7											2I			2I				2I						1I				2I				2I			2I			2I														
8												2J				2J			2J									2J					2J			2J			2J													
9									2K				2K					2K								2K				2K				2K			2K															
10										2L			2L					2L								2L					2L				2L			2L														
11											2M			2M				2M									2M				2M				2M			2M														
12																																																				

10. РАСПОРЕД НА НАСТАНИ ЗА ОБУКИ – 2018/2019

работна недела	август				септември				октомври				ноември				декември				јануари				февруари				март				април				мај				јуни				јули																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
Настан за обука бр.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														

Обуките во врска со ажурирањето на општините во однос на промените во законодавството треба да бидат одржувани на почетокот на годината. Повеќе техничките обуки се пораспространети, но ги избегнуваат периодите на празници и одмори. Обуките се планирани како еднодневни настани. Повеќе од еден настан може да се одржува секоја недела бидејќи учесниците ќе бидат различни, но може да се појави опасност од замор на обучувачите доколку истите ден по ден треба да го предаваат истиот материјал. Треба да се има на ум дека учесниците доаѓаат од различни општини, со што се овозможува различни обуки да се одржуваат во иста недела. Во случаи каде што има само еден вработен во општината, ова лице може да присуствува на обуки во различни периоди од годината. Сепак дали еден поединец треба да присуствува на сите настани се доведува во прашање заради ограничувањето на апсорпциониот капацитет на една индивидуа. Ваквите прашања треба да се решат од лица на повисоки позиции во соодветните општини во процесот на оценување на индивидуалните досиеја за обуки.

11. ЕВАЛУАЦИЈА НА ОБУКИТЕ

На крајот на секоја обука од учесниците ќе се бара да се пополнат прашалник за евалуација, додека обучувачите/модераторите ќе подготват анализа на испораката на обуката и учесниците. Двете групи на прашалници ќе бидат испратени до ЗЕЛС, кој ќе подготви резиме за секоја обука/работилница и истите ќе ги сподели со МЖСПП. Ако од извештаите за евалуација произлегуваат било какви значајни прашања, ЗЕЛС и МЖСПП заеднички ќе дискутираат и одлучуваат за тоа како најдобро да се адресираат овие прашања.

На крајот на секоја година ЗЕЛС ќе подготви годишен извештај за евалуација, кој ќе се фокусира на идентификување на научените лекции и ќе даде препораки за:

- (i) подобрување на постоечките курсеви;
- (ii) изработка на нови курсеви;
- (iii) исклучување на непотребните курсеви; и
- (iv) нови модули на испорака, на пример е-учење.

Одрекување од одговорност

Содржината на овој извештај е единствена одговорност на Ramboll Данска А/С и партнерите на конзорциумот и на никаков начин не ги рефлектира гледиштата на Европската Унија.

Проектот е финансиран од
Европската Унија.